

ESTILS

Respostes d'un mestre zen a les preguntes que es fan els nens

El reconegut mestre zen Thich Nhat Hanh (nascut al Vietnam l'any 1926 i resident des de la dècada dels setanta a França) contesta una sèrie de preguntes sinceres, difícils i divertides formulades per nens de totes les edats al llibre *Per què existeix el món?*, que ara publica l'Edito-

rial Kairós i que també compta amb les il·lustracions de Jessica McClure. A la vegada profunda i amb sentit de l'humor, aquesta obra és una mina de saviesa per a nens amb moltes preguntes a fer, per a adults que busquen respondre-hi i per a tots aquells amb interrogants propis.

Les paraules i els jueus: la tradició de llegir

El llinatge es construeix a partir d'un lèxic comú, i no per genètica

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Quan parlem de tot allò que envolta el món jueu es fa difícil fugir de visions homogènies, sense matisos, on abocar prejudicis i ideologia, on barrejar inèrcies històriques d'exclusió i de victimitisme. Por, odi, desconfiança... Per aquest motiu és d'agrair que es facin esforços per entrar en espais de diàleg i de reflexió que es dediquin a trencar estereotips en tot el que envolta el judaisme. El conegut novel·lista Amos Oz, nascut a Jerusalem l'any 1939, va declarar aquest estiu a la premsa: "M'agradaria veure un Israel que no aparegués a la portada dels diaris de tot el món i que en lloc d'això conquerís, ocupés i construís assentaments en els camps de la literatura, l'art, la música i l'arquitectura. Aquest és el meu somni per al futur". Coherent amb el seu somni, Amos Oz ha escrit conjuntament amb la seva filla, la historiadora Fania Oz-Salzberger, el preciós llibre *Los judíos y las palabras* (Siruela), que ara es publica.

Devoció per la lectura

Un assentament literari que, en efecte, aconsegueix establir-se en aquest territori hostil de foc creuat per reivindicar l'eix comú dels jueus: les paraules. "La Paraula –parlada i escrita, recitada i citada– és la veritable clau de la continuïtat jueva, i qualsevol intent de construir o destruir un pedigrí jueu físic ha de deixar-se de banda. La continuïtat jueva no ha depès mai de les línies de sang", afirmen els autors com a fil argumental per trencar amb discursos de raça, cromosomes i gens. Per a ells, el llinatge es construeix a partir d'un lèxic comú i no per vincles genètics:

"No pots ser jueu sense estar exposat a un lèxic determinat". Aquesta reivindicació de la lectura, del text en el sentit més ampli, es converteix en un valuós argument en contra dels fanatismes de tot tipus. Com ens proposen, si en moltes parts del llibre substituïm *jueu* per *lector*, la concordança continuarà sent vàlida. Per això l'antisemitisme també es pot entendre com l'ansia de censura, de cremar llibres i tancar webs, és a dir, com la intolerància cap a tot aquell que reflexiona i debat, que qüestiona i que es qüestiona. En definitiva, l'oposició a qui llegeix per si mateix, amb tot el que això implica: recerca, escolta, ponderació, crítica... "Per descomptat que els llibres eren considerats com a sagrats; però girin del revés això i veuran un poble que va estimar els llibres fins al punt que els va fer sagrats", llegim a l'obra, que també ens recorda: "Ni temple, ni relíquia, ni dinastia apostòlica. Els rabins només són humans; les estàtues sagrades i les imatges, totalment inacceptables".

"Expulsats lluny de Jerusalem, només els llibres van quedar dempeus. Per això quan corries per salvar la vida, fugint de la massacre i el pogrom, de la crema de llars i sinagogues, eren els nens i els llibres el que t'emportaves. Els llibres i els nens", escriuen els autors.

No en va, com sosté la professora Iris Parush, "a finals del segle XIX

Reflexionar
Llegir és una pràctica de risc si es volen mantenir els estereotips inamovibles

les dones jueves poden haver sigut les més entusiastes lectores d'Europa". Aquest llegat intel·lectual, aquesta devoció per la lectura, la trobem en el mateix trajecte personal d'Amos i Fania Oz, que en el seu llibre comparteixen amb totes aquelles persones que estiguin disposades a llegir i a reflexionar sobre el llegit: una pràctica de risc, sobretot si es volen mantenir uns estereotips sòlids i inamovibles.

Un espai de vida atemporal

La quantitat de cites i referències fan d'aquest assentament de paraules un espai de vida atemporal, on testimonis de fa milers d'anys cohabitaven amb nosaltres d'una manera amena i rica, sovint amb un toc d'autocrítica i humor (tan imprescindible en aquestes qüestions, i que la tradició jueva ha sabut conservar molt bé, malgrat tot).

Així és la vida dels joves a la comunitat de Taizé

La comunitat de Taizé (França), fundada durant la Segona Guerra Mundial, ha esdevingut amb els anys un gran centre de pelegrinatge per a cristians de tot el món. Aquest reportatge explica com és la vida dels joves que s'hi troben, amb imatges de la vida quotidiana: <http://player.vimeo.com/video/10603665>.

La cita de la setmana

"Hi ha sempre, en alguna part, algú que se'ns assembla"

Maram al-Masri

EL PLAER DE LA LECTURA
Quan llegim, els testimonis de fa milers d'anys cohabitaven amb nosaltres. GETTY IMAGES

Los judíos y las palabras es divideix en quatre capítols per anar al centre dels tòpics més desinformatats, ocupar-los pacíficament i dotar-los de reflexió conjunta. Ho fan amb la reivindicació d'aquesta continuïtat de la paraula per sobre de la línia sanguínia, fins i tot de les creences, on per ells Déu és una més d'aquestes paraules que comparteixen i, com a declarats jueus ateu, la religió és un gran invent humà i, com a tal, no és ni falsedat ni engany: "Les sagrades escriptures i la seva progènie textual són un llegat de grandesa humana col·lectiva. I és així perquè tenim el privilegi

d'una nova perspectiva d'astorament. Precisament la lectura crítica, selectiva i amb criteri, la lectura moderna i laica, és capaç de generar una sensació d'esglai. No tot ens agrada, però trobem tant de vertader, bo i perspicax en determinades parts de la biblioteca de llibres jueus, que podem proclamar haver substituït la fe per l'astorament", ens diuen el pare novel·lista i la filla historiadora, que veuen com en moltes societats el simple fet de titllar aquest llegat com a religió es margina i la mateixa religió se l'apropia, un fet que provoca una "lamentable pèrdua cultural".

Aquesta primera part dóna pas al capítol, imprescindible, titulat *Les dones amb veu*, que no busca actituds majoritàries en els textos de la biblioteca jueva (que en general són plens de silencis i marginació de les dones) sinó "fils significatius" que trenquen amb els arguments misògins que encara ara alguns sectors defensen. Els altres dos capítols tracten de la noció del temps i la intemporalitat i d'una qüestió fonamental en tota indagació sobre la identitat: la relació entre individu i comunitat. El seu epíleg, inclusiu, continua amb aquest trencament de murs: "Text i individualitat, humor i polèmica, dones amb veu i nens amb preguntes: ¿no són tot això manifestacions de qualsevol existència humana, presents en qualsevol lloc poblat per persones, per poc que se'ls permeti?"

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous.
I la setmana que ve:
El misticisme senegalès arrela a Catalunya

Caminar entre els arbres

Opinió

JOSEP GORDI
ESCRITOR I PROFESSOR DE GEOGRAFIA
(UNIVERSITAT DE GIRONA)

Ara és un dels millors moments de l'any per endinsar-se en un bosc. Aquesta vegada proveu de fer-ho amb una altra mentalitat. Talment com si fóssiu dins d'un conte de Clive Staples Lewis i obríssiu l'armari de les golfes ple de vells abrics i tot separant-los amb les mans aconseguíssiu traspasar-los i entréssiu en un nou món.

Aneu al bosc deixant de costat la ciència i els prejudicis i, evidentment, obrint tots els vostres sentits. Passejar sota els arbres us pot permetre fer una lectura correcta d'un mateix i de la societat on viu. Senzillament perquè el sostre vegetal que us acull us facilita un retorn al veritable lloc que ocupeu dins l'univers natural. A la vegada, el bosc se us ofereix

Passejades
El bosc us ofereix un espai on recuperar els vostres orígens, on els arbres caiguts són un símbol de la vida, plena de llargues caminades

com un espai on recuperar els vostres propis orígens, on els arbres caiguts, monumentals, dominats, esvelts, així com els múltiples camins que hi apareixen són un conjunt de clars símbols de la vida, plena de llargues caminades, d'anar endavant i enrere, de comparacions, de competicions, de perdre's, d'equivocar-se.

No es tracta d'anar-se a refugiar en els arbres com fa el baró rampant de Calvino, per fugir de la societat o per mirar-la des de dalt, sinó que cal que hi aneu amb un llibre, amb amics, o solitàriament. D'aquesta manera, de ben segur que l'atmosfera de la vida forestal estimularà els vostres sentits i deixareu enrere la por als sons enigmàtics, a la foscor, a l'ombra...

Per tant aneu al bosc simplement a caminar amb la humilitat pròpia del pelegrí, a llegir o sentir històries de fades, de gorges, de gorgs negres, de versos com els escrits per Guerau de Liost: "Mirant el bosc amb persistència / m'esdevé el temps eternitat / i se'm transforma l'existència / en un llarg somni improvisat".

El bosc sempre us acollirà amb els braços oberts i us farà aprendre no només els noms i les característiques de les plantes i animals que teniu a dreta i esquerra, sinó també el just valor d'un mateix i del que us envolta. —